

Fremsat den 9. marts 2021 af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Jacob Mark (SF) og Trine Torp (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om nedsættelse af en kommission vedrørende proportionalitet mellem lovovertrædelse og sanktion ved anbringelses- og behandlingsdomme

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2021 at nedsætte en kommission, der i forbindelse med den bebudede 10-årsplan for psykiatrien skal komme med forslag til ændringer af straffelovens §§ 16 og 68-73 a om straffrihed og særforanstaltninger, så der bliver større proportionalitet mellem lovovertrædelse og sanktioner for personer, der har

fået en anbringelses- eller behandlingsdom. Formålet med kommissionsarbejdet er at nå frem til en model, hvor særforanstaltninger udelukkende anvendes i sager om farlig kriminalitet, der almindeligvis ville føre til en fængselsstraf, og hvor særforanstaltninger desuden ikke har en varighed, der er væsentlig længere end varigheden af en fængselsstraf.

Bemærkninger til forslaget

I november 2019 præsenterede Institut for Menneskerettigheder rapporten »Retspsykiatri i et menneskeretligt perspektiv«, og heri kunne man læse, at antallet af borgere, der var idømt særforanstaltninger i form af anbringelses- og behandlingsdomme i medfør af straffelovens §§ 16 og 68-73 a, er steget betydeligt på ca. 40 år fra ca. 490 personer i 1980 til cirka 4.200 personer i 2017. Dette er sket i en periode, hvor der ikke har været noget, som tyder på, at psykisk syge er blevet mere kriminelle. De behandlingsdømte udgør nogle af de mest udsatte borgere, fordi mange er eller har været anbragt som børn, er hjemløse, er mangeårige misbrugere eller har haft et meget langvarigt psykiatrisk sygdomsforløb. Meget tyder på, at de bliver idømt særforanstaltninger efter straffeloven på grund af manglende adgang til behandling i almen- og socialpsykiatrien.

Efter straffelovens § 16 gælder det: »Personer, der på gerningstiden var utilregnelige på grund af sindssygdom eller tilstande, der må ligestilles hermed, straffes ikke.« Dette er imidlertid i praksis ikke korrekt. Reelt er en særforanstaltning en straf, fordi den dømte bliver underlagt meget

væsentlige indgreb i den personlige frihed – ofte tidsubestemt – som følge af en kriminel handling. Anbringelsesdømte bliver frihedsberøvet, og behandlingsdømte risikerer frihedsberøvelse. Hertil kommer risikoen for skjult tvang, idet den dømte kan opleve et pres for at underlægge sig behandling for at få lempet sin dom.

I dag lægges der i betydelig grad vægt på behandlingsbehov i forbindelse med stillingtagen til fastsættelse og forlængelse af en særforanstaltning. Det medfører en betydelig risiko for manglende proportionalitet mellem forbrydelsens karakter og særforanstaltningens længde. Forslagsstillerne mener ikke, dette beslutningsforslag vil have nogen specielle økonomiske konsekvenser, idet vi forestiller os, at de udgifter, der måtte være ved kommissionsarbejdet og eventuelle lovændringer, bør inddrages i arbejdet med regeringens allerede bebudede 10-årsplan for psykiatrien. Her er man som følge af finanslovsaftalen for 2020 heldigvis godt i gang med udrulningen af de første 600 mio. kr., som jo bl.a. også skal bruges til at styrke retspsykiatrien.

Skriftlig fremsættelse

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission vedrørende proportionalitet mellem

lovovertrædelse og sanktion ved anbringelses- og behandlingsdomme.

(Beslutningsforslag nr. B 249)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.